

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ

**A1 TÜRK DİLİ VE YAZINI DERSİ
UZUN TEZİ**

“İHANET VE BEDEL”

Kılavuz Öğretmen: Zühal BALOĞLU

Öğrenci Adı: Melis

Soyadı: Acar

Numarası: D1129001

Sözcük Sayısı: 3400

Araştırma Konusu: Lev Tolstoy'un 'Anna Karenina' ve İnci Aral'ın 'Sadakat' adlı yapıtlarında ihanet olgusunun neden ve sonuçlarının karşılaştırılması incelenmesi.

ÖZ

A1 Türk Dili ve Yazını dersi uzun tezi kapsamında hazırlanan bu tezde, Lev Tolstoy'un 'Anna Karenina' ve İnci Aral'ın 'Sadakat' adlı yapıtlarında ihanet olgusunun neden ve sonuçlarının karşılaştırılması olarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda tez kapsamında bir takım incelemeler yapılmıştır. Bu araştırmalarda özellikle ihanet eden bireylerin yaşamlarına ve yaşamlarında yer alan diğer insanların kişilik özelliklerine yer verilmiştir. Bu sayede, bireyleri ihanete iten etkenler irdelenmiştir.

Ayrıca, ihanetin sonucunda bireylerin hayatlarındaki değişimler üzerinde de durulmuştur. İhanetin bedelleri de bu şekilde tez de vurgulanmıştır. Tez kapsamında yapılan bütün incelemeler alıntılarla desteklenmiştir.

İnci Aral ve Lev Tolstoy romanlarındaki baş karakterler aracılığıyla ihanet olgusunu neden ve sonuçlarıyla işlemişlerdir. Yazarlar; baş karakterlerin hayatlarındaki tek çıkış gibi gözüken ihanetin, hayatlarında ödemek zorunda oldukları bir bedel haline dönüşmesini okura aktarmışlardır.

Kelime Sayısı: 115

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	4
2. İhanetin Başlangıç Noktası ve Nedenler	
a. Azra ile Ferda'nın İlişkisi.....	6
b. Anna ve Aleksey Aleksandroviç'in İlişkisi.....	7
3. İhanet	
a. Ferda'nın Doyumsuzluğunun Yarattığı İhanet.....	9
b. Vronski ve Anna'nın İlişkisi.....	11
4. İhanetin Sonucu ve Ödenen Bedeller	
a. Azra ve Ferda'nın Ödediği Bedeller.....	12
b. İhanetle Değişen Hayatlar.....	14
5. SONUÇ.....	16
KAYNAKÇA.....	18

1. GİRİŞ

İhanet, ilişkisi olan bir kişinin ikinci bir ilişkiye girmesi durumu olarak tanımlanabilir. Genel bir çerçeveden bakıldığında bu ilişki fiziksel olabileceği gibi duygusal da olabilmektedir. İhanetin kabul edilebilirliği kişilerin bakış açısına göre değişir. Her ihanetin belli bir sebebi vardır. Kimisine göre o sebepler ihanet için yeterlidir; kimisine göre sadakatsizliğin kabul edilebilir hiçbir tarafı yoktur. Bu nedenle, ihanetin ortaya çıkmasının nedenleri, ihanet eden kişinin karakterinde ya da yaşam koşullarında aranmalıdır. Doyumsuzluk, elindekinin değerini bilmemek, eğlence ve macera düşkünlüğü ihanet eden kişinin karakter özellikleri olabilirken, bazen ihanet eden kişi çok sıradan bir insan oluşu nedeniyle de böyle bir eyleme yönelebilir. Bu sıradanlığa rağmen bir ihanet söz konusu ise ihanetin nedeni kişinin asıl ilişkisiyle yaşadığı bazı hoşnutsuz koşullar veya birtakım eksikliklerden kaynaklanıyor olabilir. Asıl ilişkisinde istediği sevgiyi, ilgiyi bulamayan bazı kişiler ihanete yönelir. Kısacası, ihanetin birçok sebebi olabilirken sonuçları çoğunlukla birbirine benzer: ihanet eden kişinin yaşadığı suçluluk duygusu ve bunun yarattığı vicdan azabı ve bu duygularla başa çıkamayan kişinin kendini cezalandırması. Bu açıdan bakıldığında, ihanete uğrayan kişiden çok ihanet eden kişinin bu durumdan zarar gördüğünü söylenebilir.

Tolstoy'un "Anna Karenina" ve İnci Aral'ın "Sadakat" romanlarında da ihanet; nedenleri ve bedelleriyle işlenir. Her iki romanda da ihanet eden ve ihanete uğrayan bir ana karakter bulunmaktadır. "Sadakat" romanında ana karakter Azra kocası tarafından ihanete uğrar ve duygusal bağlamda çok acı çeker. Azra'nın yanı sıra ona ihanet eden kocası Ferda, bir süre sonra ihanet olgusunun bilmediği yüzüyle karşılaşır. İhanetle değişen hayatında ödemek zorunda olduğu bedelin farkına varan Ferda, kendi sonunu kendi hazırlar. "Anna Karenina" da ise ihanet eden Anna Karenina'dır. Odak figür, kocasının ilgisizliğinin hayatında yarattığı boşluğu genç ve yakışıklı subay Vronski ile doldurmaya çalışmıştır. Ancak Anna'nın içinde yaşadığı çatışmalar hayatını dayanılmaz bir hale getirmiştir ve romanın sonunda kendini trenin altına atmasına sebep olmuştur.

Bu iki yapıtta farklı nedenlere dayalı olsa da aynı bedelle sonuçlanan ihanet olgusuyla karşılaşmaktayız. Bu durum bizi “İhanetin geçek bedeli nedir?” ve “Bir bedel olduğunu bile bile insanlar neden ihanet eder?” sorularına götürmektedir. Bu sorular temel alınarak romanlar incelenmiş ve bu tezin araştırma konusu ortaya çıkartılmıştır.

Bu uzun tezde Lev Tolstoy’un ‘Anna Karenina’ ve İnci Aral’ın ‘Sadakat’ adlı yapıtlarında odak figürler üstünden ihanetin nedenleri ve sonuçları incelenecektir.

2. İhanetin Başlangıç Noktası ve Nedenler

a. Azra ile Ferda'nın İlişkisi

İnci Aral'ın "Sadakat" adlı yapıtındaki odak figür Azra, kötü bir evlilik deneyimi yaşar; ancak gerçek aşkı bir gün bulacağına dair olan inancını kaybetmez. İnanma ve bağlanma duygusuyla yanıp tutuşan Azra, kendini yeterince tanımadığı Ferda'ya bırakır; ancak teslimiyete dönüşen bir tutkuyla bağlanmanın bedelini ağır bir şekilde ödemek zorunda kalır.

Ferda ile Azra'nın tanışması tesadüfe dayalı bir tanışma değildir. Azra'nın Sayancık'ta olan arazisini beğenen Ferda, Azra ile bu şekilde etkileşime geçer; ama hiçbir zaman Azra'ya o araziye bildiğini ve bu nedenle onunla tanışmak için etkileşime geçtiğini söylemez. Azra ise bu durumu anlamasına rağmen sesini çıkarmaz. Ferda'yı çok sevdiği için bu çıkara dayalı davranışını göz ardı etmeye karar verir. Romanın ilerleyen bölümlerinde bu durumun, yani Azra'nın Ferda'nın hatalarına ses çıkarmama durumunun sık sık tekrarlandığı görülür.

Azra, Ferda ile tanıştığından beri onunla ilgili birçok rahatsızlık verici şeyi görmezden gelmeye çalışır. Kendi kafasında çizdiği Ferda profilinin dışına çıkmaz. Odak figür, Ferda ile birtakım uyuşmazlıklarının ve birbirlerine çok ters düşen taraflarının olduğunu bilmektedir. Bütün bunlara rağmen umutsuzca bağlamıştır kendini Ferda'ya. Hayallerinin içinde kendini kaybetmiş, gerçeklerden kaçmıştır Azra.

"Aşkın başlangıç evresindeki kendini anlatma taşkınlığı yoktu onda. Tersine bundan kaçınıyor, çoğu kez sorularımı kıyıda köşeden dolandırarak yanıtlıyordu. Bu hali beni de durduruyordu elbette. Ağır ilerliyor, ikimiz de tam anlamıyla kendimiz olamıyorduk."
(Aral,33)

Ferda, Azra ile tanıştığı ilk gün onu evine götürür ve onunla birlikte olmak istediğini söyler. Ancak, Azra Ferda'nın bu isteğini geri çevirir. Azra ilişkide duygusallığa önem verir, Ferda'nın ilişki algısında ise tensellik belirleyicidir.

Ferda ve Azra'nın başka bir görüş ayrılıkları da sadakat konusundadır. Sevgi, aşk, evlilik ve güven gibi konularda hemen hemen her anlamda zıt fikirlere sahip olan iki ana karakterin en büyük fikir ayrılıkları belki de sadakat konusudur. Ferda'ya göre sadakat, tüm vücudunu saran zincirlerle bağlanmak ve zincirin kilidinin anahtarını tek bir insanın eline teslim etmektir. *“Dip dibe yaşamak, sürekli aynı insanla aynı biçimde sevişmek, törpülenip birbirine benzemek ve olmuyorsa dizginlenmek... Sadakat bu işte!”* (Aral,69) Sadakatın kişisel özgürlüklere getirilen bir sınırlama olduğunu düşünen Ferda, sonsuz sadakatin mümkün olmadığını savunur. Bunların yanı sıra, Azra sadakate önem verir. Ferda'nın evliliği kastettiği *“Ne dersin deneyelim mi?”* sorusuna Azra'nın *“Ama sınırsız özgürlük veremem sana.”* şeklinde cevap vermesi Azra'nın sadakatsizliği kabul etmediğinin bir göstergesidir. Ferda ile Azra'nın birbirlerine en ters düştükleri noktanın ve ihanetin başlangıç sebebinin bu olduğu söylenebilir.

b. Anna ve Aleksey Aleksandroviç'in İlişkisi

Anna Karenina'nın içinde yaşadığı topluluk Rus aristokrasisi olarak adlandırılmaktadır. Bu topluluk gereklerine uymak topluluk içinde bulunan her bireyin başlıca görevidir. Evlenme kararı bireylerin kendi tarafından değil, sosyetenin uygun gördüğü şekilde verilmektedir. Anna ve Aleksey Aleksandroviç'in evlilikleri de bu şekilde, yani sosyetenin katı kurallarının öngördüğü şekilde başlar. Onları bir arada tutan tek bağ evlilik bağıdır. Ne sevgi ne de aşktan bahsedilebilir bu ikilinin arasında. İletişimsizlik, ilgisizlik ve romanın ilerleyen bölümlerinde görüldüğü üzere nefret; Karenina ailesinde hakim olan duygulardır. Bir bakıma Anna ve Aleksey Aleksandroviç evlenerek sadece Rus aristokrasisine karşı görevlerini yerine getirirler ve böylelikle kendilerine toplumda saygın bir konum kazandırırılar.

Anna ve Aleksey Aleksandroviç'in evlilikleri kendilerine bireysel olarak bir şey katmaz, hatta Anna'yı soyut bir hapishane duvarlarının ardına kapatır. Anna gibi duygusal bir kadın bu hapishanede bunalır ve yeni kaçış yolları aramaya başlar. En güçlü duygulardan biri olan aşk Anna'yı duygu hapishanesinden kurtarma konusunda rehberlik eder. Daha önceleri bu hapishanenin farkında olmayan Anna, Vronski ile tanıştıktan sonra birçok şeyin farkına varmaya başladığı gibi bu hapishanenin de farkına varmaya başlar.

Aleksey Aleksandroviç katı, bencil, dar kafalı, Petersburg bürokrasisinin bütün keskin özelliklerine sahip biridir. İdari görevleri hayatın gerçeklerini görmesini engeller, en küçük hareketi bile yasaya, geleneklere uygundur. Karısı onun nazarındaki hizmetçi takımından biri gibidir onun için. Yalnız; ilişkileri kopma noktasında geldiğinde karısının özel yaşamı, düşünceleri, istekleri, arzuları olduğunu ilk kez açık seçik getirir gözünün önüne. Bu varsayım onu korkutur ve kafasından atmayı tercih eder. Böyle bir koca portresinin karşısında Anna, her geçen gün kocasına karşı yabancılaşmakta, kendini daha fazla yalnız hissetmektedir.

Vronski ile tanışmasının ardından Anna'nın kocasına bakışı değişir. Daha önceleri umursamadığı, birçok davranış Anna için çekilmez bir hale gelmeye başlar. Kocasına karşı duygularını başlangıçta pek sorgulamayan Anna, bir süre sonra ona karşı hissettiklerinin tikslenme, öfke ve nefret olduğunu Vronski ile olan ilişkisi ilerledikçe itiraf etmeye başlar kendine.

“Onun bütün bu yapmacıklı tavırlarını tanıyor ve tümü de midelerini bulandırıyor. ‘Hırs, yalnızca hırs, bir yere ulaşma isteği! Ruhunda yalnızca bunlar var!’” (Tolstoy, 195).

Vronski'nin ortaya çıkmasıyla Anna kocasını karşılaştırma fırsatı elde etmiş olur. Bu durum, Anna'nın nasıl bir adamla beraber olduğunu sorgulamasına sebep olur. Kocasının aşırı işkolikliği onu rahatsız etmeye başlar. Hem Anna'ya, hem de çocukları Seryoja'ya karşı oldukça ilgisizdir Aleksey Aleksandroviç. Anna, zaman geçtikçe kocasını daha fazla eleştirmeye, kafasında kötü yönlerini daha fazla ön plana çıkarmaya başlar. Neşeli,

hayat dolu ve güzel Anna, kocasının onun zıttı bir kişiliğe sahip olduğunu farkeder. Nasıl Anna bulunduğu ortamdaki insanların kalbini ısıtıyorsa, Aleksey Aleksandroviç de herkesin içini donduran biridir.

“Ah, ne iğrenç, aşağılık adamdır o! Bunu bilen yalnız benim, olayı açıklamaya bile gücü olmayan benden başka kimse bilemeyecek onun ne mal olduğunu! Hiç kimse, sekiz yıl boyunca beni baskı altında tuttuğunu, içimde kımıldayan her şeyi öldürdüğünü, aşka gereksinim duyan canlı bir kadın olduğumu bir kez bile aklına getirmediyini bilmiyor” (Tolstoy, 274-275).

Anna, yaşadığı toplumdaki birçok kadının aksine, kalbinin sesini dinleyen, özgür ruhlu ve tutkulu bir kadındır. Daha çok erkeklerin egemen olduğu bir toplumda yaşamasına karşın, Anna her zaman kalbini dinlemektedir. Anna'nın bu özgür ruhunu kabul etmeyen Aleksey Aleksandroviç, onun bu özgür ruhuna baskı uygular. Bu baskıdan kaçmanın yollarını arayan Anna, kaçış yolunda birine gereksinim duyar. Anna'ya göre, onun bütün tutkularına karşılık verebilecek biri olmalıdır bu kişi. Bu nedenlerden dolayı, Vronski Anna'nın kaçış yolunda gereksinim duyduğu kişi haline gelir. Anna'ya göre; Vronski, onu Aleksey Aleksandroviç'in baskısından kurtarıp özgürlüğüne ve tutkularına geri kavuşturacak kişidir.

3. İhanet

a. Ferda'nın Doyumsuzluğunun Yarattığı İhanet

Aşk olgusu öznelidir. Her insan aşkı kendine göre farklı bakış açılarıyla yorumlayabilir. Ferda'nın aşk konusunda fikirleri katı ve mantıksaldır. O, romantizmden hoşlanmayan, duygularına değil mantığına güvenen bir karakterdir.

“Aşka inanıyor musun? diye soruyorum Ferda'ya. Dünyanın en yoğun işi ama iyi olduğunu söyleyemem, diyor. Bu kadar basit mi? Sonunu bilmediğin harika bir yolculuk.

Ama her yolculuk varılacak yerde biter. Başlangıçta yoğun bir merak duyuyorsun. Sonra bilmenin tekrarından sıkılıyorsun...” (Aral, 48-49)

Aşka bakış açısı oldukça katı ve mantıksal olan Ferda'nın evlilik hakkında düşünceleri de bir o derece keskindir. *“İnsanların evlilik diye adlandırdıkları şey yasalarla korunan sonsuza dek birlikte yaşama dayatması”* (Aral, 68) Sorumluluklardan hoşlanmaz Ferda. Birine hesap vermek zorunda olmak, bir davranışı sergilerken bir başkasına karşı sorumluluğu olduğu için bir kez daha düşünmeyi sevmez. Hayatı kurlsız yaşamak ister. Bu nedenledir ki evliliğe veya aşık olup birine bağlanmaya karşı böylesine sert bir bakışı vardır Ferda'nın.

Ferda'nın Azra ile evlenmesinin nedeni bu bakış açısından kurtulmuş olması değildir, sadece Azra'ya ihtiyacı olduğu kanısına varmasıdır. Bu evlilik Ferda için sevgi üstüne değil çıkarlar üstüne kuruludur. Ferda, Azra'nın sevgisinden faydalanarak onu kendi istekleri doğrultusunda şekillendirir ve onda büyük bir yıkıma neden olur. Azra hamile kaldığında onun isteğine saygı göstermeden bebeği aldirmaya zorlar. Ferda'ya göre; çocuk demek sorumluluk demektir, sorumluluk ise hayatta kaçınılması gereken en ağır yüklerdendir.

Ferda, evliliklerinin sarsılmasına neden olacak her davranışının sorumlusunu Azra olarak görür. Ona göre, yaptığı her yanlışın nedeni Azra'nın koyu sadakat anlayışının kendisinde bıraktığı etkilerdir. Ferda, küçük bir çocuk gibidir aslında. Ona ne çekiçi gelirse onu ister, istediğini elde ettikten sonra fırlatıp atar. Eğer bu davranışının bir bedeli olursa da suçu başkasına yükler.

Sadakat kavramı olmayan bir insanın ihanet kavramı olması da beklenmez. Bu sebeple, Ferda Azra'yı başka kadınlarla aldatırken bu yaptığını ihanet olarak görmez. Yeni bir heyecan, macera, tecrübedir bu kaçamaklar odak figüre göre. Ya da belki de sadece monotonluktan kaçıştır. Bencilliği ve doyumsuzluğu Ferda'nın gözünü o kadar karartır ki onun için özgürlük olan şeyin Azra için ihanet olacağını göz ardı eder. Bu ihmalin bedelini Azra ve Ferda ayrı ayrı ödemek zorunda kalırlar.

b. Vronski ve Anna'nın İlişkisi

Vronski; yakışıklı, zengin, iyi görünümlü ve tutkulu bir subaydır. Romanın başlarında Anna'nın erkek kardeşi Stiva Oblonsky'nin kızı Kiti ile evlenecek olan kişi olarak karşımıza çıkan Vronski, romanın ilerleyen kısımlarında Anna ile yasak bir ilişki yaşar. Vronski, Anna'yı gördükten sonra Anna'nın büyüleyici güzelliğinin esiri haline gelir ve büyük bir tutkuyla Anna'nın peşinden koşmaya başlar. Anna'da adını koyamadığı bir çekicilik vardır. Odak figür, sosyal konumunu ve mesleki durumunu sırf bu adını koyamadığı çekicilik peşinde koşarken göz ardı edecek kadar Anna'nın etkisine girer.

Anna için Vronski, Aleksey Aleksandroviç'teki eksik her şeyin bir bütünüdür. Kocasını Aleksey'in işkolik oluşu Anna için her zaman bir rahatsızlık unsuru oluşturur. Bunun nedeni, Aleksey Aleksandroviç'in işine verdiği önemin Anna'nın önünde olması ve kocasının onunla işiyle ilgilendiğinden çok daha az ilgileniyor olmasının farkında oluşudur. Kocasının tam tersine, sevgilisi Vronski sırf Anna için işinden fedakarlık eder. Vronski'nin sevgisi ve ilgisi Anna'ya uzun zamandır hayatında eksikliğini hissettiği duyguları hissettirir. Anna, Vronski'yi tanıyınca ve onun için feda ettiği şeyleri görünce Aleksey'in ilgisizliğini daha net görmeye başlar. Vronski ona hayatında eksik olanı sunar, hatta yeni bir hayatın kapılarını aralar. Anna'nın o kapıdan girmesiyle birlikte odak figure olan ihaneti de başlar.

Aleksey Aleksandroviç, Anna ile Vronski'nin yasak ilişkisini öğrenince buna çok fazla içerlemez. Karısının duygularının, ruhunda olanın, olabilecek şeylerin onu ilgilendirmeyeceğini savunur. Karısının ihanetine üzülmeyeceğini hatta bu konunun kendisini hiç ilgilendirmediğini belirtir. Ancak; Anna'nın Vronski'ye olan bağlılığına itirazı, zinanın günah olmasından değil, daha çok toplumun göstereceği olumsuz tepkiden çekinmesindedir. Aleksey Aleksandroviç'in tek amacı çevresine iyi görünmektir. Bu nedenle, Anna'dan boşanmadıkları sürece Anna'nın ilişkisini görmezden gelmeye razıdır. Onun için, Anna'nın onu seviyor olmasından çok, toplumda iyi bir eş olarak görünmesi önemlidir. Bu durum, Anna'nın her geçen gün kocasından daha fazla nefret etmesine

sebepler olurken ihaneti masum kılar. Anna her şeyden çok değer verdiği oğlunu bile arkasında bırakarak Vronski ile İtalya'ya gider.

Vronski için Anna herkesten farklıdır. Ne zaman Anna'yla karşılaşsa görülmemiş bir tutku sarar Vronski'yi. Ama genç kadın onun için yeni olmanın çekiciliğini kaybetmeye başladığında, Anna'nın yansıttığı iyilik ve zarafet karşısında kimi zaman boş inançlara dayalı kaygılar hissetmeye başlar Vronski. Anna ise kıskançlık duygusuyla boğuşmaya başlar. Her ikisi de ihanetlerinin hayatlarını ne denli değiştireceğinden habersiz, birlikte yeni bir hayata adım atarlar.

4. İhanetin Sonucu ve Ödenen Bedeller

a. Azra ve Ferda'nın Ödediği Bedeller

Azra, Ferda'nın onu aldattığını evliliklerinin başlarından beri sezer ve birkaç kez bu konuyu ona açmayı dener. Ancak, hiçbir zaman bu konuda Ferda üzerinde bir baskı kuramaz. Bunun sebebi, Azra'nın Ferda'ya karşı duyduğu abartılı sevgi ve onu kaybetme korkusuna bağlanabilir. Azra'nın bu konudaki sabrı, Ferda ve kendi kız kardeşi Aliye'nin ilişki yaşadığını öğrendiği zamana kadar devam eder.

Azra'nın kız kardeşi olan Aliye'nin zor bir evliliği vardır. Kocasından sürekli dövülen Aliye, en sonunda ablasının yanına sığınmak ister. Azra, Aliye'ye anlayış gösterir ve evinin kapılarını açar. Azra; bir süre sonra serada Ferda ile birlikte çalışmaya başlayan Aliye'nin, kocası ile yakınlaşmaya başladığını görür. Gerçeklerle yüzleşmeye karar veren Azra bir gün Ferda ve Aliye'nin onu beklemedikleri bir saatte eve gelir ve ihanetin tüm çirkinliğine şahit olmak zorunda kalır.

Aliye ile Ferda'nın aralarında olanları başlardan beri sezer Azra. Ancak; diğer hoş gördüğü Ferda'nın kaçamaklarına karşın, bu sefer Azra'nın içindeki bütün sevgi donar ve yerini ihanet duygusunun doğurduğu nefrete bırakır. Aliye ve Ferda'yı birlikte yakalayan Azra ihanete daha fazla sessiz kalamaz.

“Sesi olmayan bir ağızım olduğunu bilmiyordum. Sessizliğimin ne kadar yırtıcı olduğunu. Benim değildi o ses. Konuşan ben değildim. O yükselen alçalan, çözülen, fırıl fırıl dönen ve çıkış arayan haykırışlar benim olamazdı.” (Aral,145)

Azra, Ferda'nın ihanetine ihanetle cevap verir ilk önce. Üniversiteden arkadaşı olan Cemal ile beraber olan Azra ihanete ihanetle karşılık verirse içindeki aldatılmışlık duygusunu, o öfkeyi yenebileceğini düşünür. *“Kaybettiğim aşkı aramak değil. İhaneti bölüşmek ve mühürlemek. Ödeşmek ve uzaklaşmak, unutmak değil.” (Aral,153)* Ancak, bu tecrübeden sonra Azra da anlar ki ihanet bölüşülünebilecek bir yük değildir. İhanet; bir kişinin omuzlarına çöken, bencilliğin eseri olan büyük bir baskıdır sadece.

Azra, aldatılma duygusunun içinde biriktirdiği zehirden kurtulmanın yolunun Ferda'nın bütün gerçekleri tek tek açıklaması olduğuna inandırır kendini. Ferda'yı anlatmaya zorlar, her macerasını teker teker dinler. Gerçekler ne kadar acıtıcı olursa olsun sevgilerine böylece temiz bir sayfa açabileceklerine inanır. Ancak, bu inancını ardı arkası kesilmeyen gerçeklerin yüzüne vurulmasıyla yitirir Azra. Ferda defalarca aldatmıştır onu. İhanetin ne kadar güçlü ve yıkıcı bir duygu olabileceğini o zaman anlar Azra. *“İhanet asla bağışlanmaz, geçiştirilebilir belki ama iğrenç yüzü belleğe o kadar derin çizgilerle kazınır ki unutmak için ölmek gerekir.” (Aral 153)*

Azra'nın kardeşi Aliye, kardeşinin kocasını ayartarak onunla beraber olur. Aliye; ona evini açan, zor günlerinde yardımcı olan kardeşine yapabileceği en büyük kötülüklerden birini yapar. Azra'nın iyiliğine karşılık ona ihanet eder. Ferda ile geçirdikleri bir trafik kazasında Aliye çocuğunu kaybeder, Ferda ise bacağına. Bu ihanetin bedeli Aliye tarafından trafik kazasında çocuğunu kaybetmesi olarak değerlendirilir.

Ferda ve Azra ihanetin bedelini farklı şekillerde ödemişlerdir. Ferda'nın ödediği bedel ilk başta trafik kazasında kaybettiği bacağıymış gibi görünse de çok daha büyük bir bedel vardır: Azra'nın sevgisinden yoksunluk. Şu ana kadar her istediğinde Azra'nın sevgisine sığınan, bu sevgiyi bencilce sömüren Ferda; büyük ihaneti sonrası bir başına kalır.

Yalnızlığa ve terk edilmişliğe karşı o kadar savunmasızdır ki tek yolu intihar etmekte bulur. *“Sana geldim, çünkü bir umut, zayıf bir umut vardı içimde belki beni caydırırsın diye ama o da öldü. Senin sevgine her zaman inandım. Meğer onu da kaybetmişim...”* (Aral,262)

Azra, masum olanın katlanmak zorunda olduğu duygularla boğuşarak öder ihanetin bedelini. Bu bedel Azra için, hem kardeşi hem de kocası tarafından ihanete uğradığını ve bütün o çirkin sahneleri, sözleri unutmaya çalışmaktır. Bütün bu ihanete karşın hala Ferda’ya karşı derin duygular hissettiğini bilmenin verdiği acı da Azra’nın çektiği acıyı derinleştirir. Acıyı evinde misafir ettiği kardeşinin bile oynadığı pis bir oyunun yarattığı büyük hayal kırıklığı ve öfke de Azra’nın ödediği bedeli ağırlaştırır. İntiharını bile kendi gerçekleştiremeyecek kadar korkak olan Ferda’nın son bir kez onu kullanması ise başka bir bedel olarak değerlendirilebilir. Azra’nın sevgisi, iyimserliği ve yardımseverliği hem Ferda hem de Aliye için tutunacak bir dal gibidir. Ancak; ihanetin Azra’nın içinde yarattığı öfke, tarafların bir şekilde bedel ödemesi sonucunu doğurur.

b. İhanetle Değişen Hayatlar

Vronski’nin bütün iyimser, cana yakın ve romantik görüntüsünün altında aslında sıradan bir karakter yatmaktadır. Kural dışıdır ancak davranışlarındaki tutarsızlıklar ve yaptığı yanlışlar onun sadece sıradan bir karakter olduğunu gösterir. Vronski’nin ilk adının, Aleksey, yani Anna’nın kocası ile aynı oluşu bir sembol olarak değerlendirilebilir. Anna’nın kocasında yaşadığı hayal kırıklığının benzerini bir gün Vronski ile de yaşayacağını bir göstergesi olarak görülebilir bu sembol. Anna tutkuyla ve coşkuyla yaşanan bir aşk ilişkisine girme özlemi çekerken Vronski’nin tutkusunun sınırlarını keşfetmeye başlar. Bunun ardından, Anna ve Vronski’nin ilişkisinde bazı çatlaklar meydana gelmeye başlar.

Vronski’nin kafasını Anna ile ilgili en fazla karıştıran durum, Anna’nın oğluna karşı hissettiği o güçlü sevgi duygusudur. Anna, bunun farkında olduğundan oğluya ilgili acılarını Vronski ile paylaşmaktan çekinir. Vronski’nin anlayışsızlığı onu yalnızlığa

mahkum eder. Zaman ilerledikçe sadece ilişkileri bozulmakla kalmaz, iç dünyaları da yıpranır her ikisinin. Katı kurallarına uymadıkları için kendilerini bağışlamayan sosyetenin dışlanırlar; desteksiz, arkadaşsız, amaçsız bir şekilde yaşamaya başlarlar. Anna Vronski'nin eski, özgür hayatını özlediğine inanmaya başlar. Kendini yüz üstü bırakılmış, aldatılmış hisseder. Kıskançlık Anna'yı yiyip bitirir; artık sadece sevgilisini cezbetmek için yaşamaya başlar. Onun kendisini bırakmasından endişe ettikçe, daha öfkeli ve daha hırçın olur; ancak çabaları boşa gider. Onu elinde tutmak için artık sadece güzelliğine bel bağlar. Ama artık Vronski bu güzelliğe bile kayıtsızdır. *“Vronski Anna'nın yüzüne baktı. Onun yüzünün bütün güzelliğini, ona her zaman yakışan süsünü gördü. Ama şimdi Vronski'yi sinirlendiren, onun güzelliğiyle inceliği idi.”* (Tolstoy, 538)

Anna güzellik silahının daha fazla işe yaramadığını görür ve bu nedenle, diğer erkeklerle daha fazla cilveleşerek Vronski'yi kıskandırmaya çalışır. Ancak, Vronski'nin kendisine karşı sergilediği kayıtsızlıktan çıkmasını sağlayamaz. Bunun üzerine aklını kaçıracak gibi olur, kabuslar görür, ilaç içer ve nihayet, kendisi için tek kurtuluşun ölüm olduğuna inanır. *“Madem akıl bana kendimi kurtarmam için verildi, kurtarmalıyım kendimi öyleyse. İnsanın göreceği başka bir şey kalmamışsa, baktığı her şey ona tiksinti veriyorsa niçin södürmemeli mumu?”* (Tolstoy, 758) Odak figürün; kesik kesik, ümitsiz ve çaresiz iç monoloğu kendini trenin altına attığı ana kadar sürer.

5. SONUÇ

İhanetin birçok farklı nedeni olabilirken, ihanetin ardından ödenen bedelin genel olarak “iç çatışma” noktasında birleştiğini görürüz. Bu iç çatışma büyüdükçe bireyi daha çok içine hapseder ve durum bireyin hiç tahmin edemeyeceği yerlere kadar sürüklenebilir. İhanet ederek bir kere zayıflığını kanıtlayan birey, bu iç çatışmanın gücü altında ezilir ve en sonunda kendine tek bir çıkış görür: ölüm.

Uyuşmayan kişilikler, yanlış kararlar ve hoşgörüsüzlük ilişkinin temellerini çürütür. İlişkide zayıf olan taraf, temelleri çürüten ilişkisinden kaçıp başka ilişkilere sığınma gereksinimi duyar. İhanet eden kişi, asıl ilişkisinin çökmesine neden olur. İlişkinin temeli olan güven duygusu yok olduktan sonra, o ilişkiyi toparlayabilmek oldukça zorlaşır; hatta bazen imkansız bir hale gelir. İhanet sonrası, ihanet eden kişinin de ihanete uğrayanın da hayatlarında birtakım değişiklikler meydana gelir. Kaçılamayacak tek bir şey vardır o da ihanetin bedelidir. İhanete uğrayan kişinin mutsuzluğu döner dolaşır ihanet eden kişiyi bulur.

İhanette erkek veya kadın ayrımı olmaz. Hangi taraf ihanet ederse etsin bu yıkım kaçınılmazdır. Bütün bu ihanet süreci, tez boyunca Lev Tolstoy’un “Anna Karenina” ve İnci Aral’ın “Sadakat” romanları üzerinden incelenmiştir. İhanet eden, ihanete uğrayan ve ihanetteki üçüncü kişi baz alınarak yapılan bu çalışmada özellikle ihanetin başlangıcı ve sonucu üzerinde durulmuştur. “Sadakat” yapıtındaki ihanet eden figür olarak karşımıza çıkan Ferda’nın; doyumsuzluğu, bencilliği ve aşka karşı bakışındaki katılığa değinilmiştir. “Anna Karenina” yapıtında ise ihanet eden figür olarak karşımıza çıkan Anna’nın ihanetinin daha farklı nedenlerinin olduğu, kocasının ilgisizliği ve onun üzerinde uyguladığı baskının bir kaçıışı olarak kocasını aldattığı belirtilmiştir.

Anna ile Ferda’nın ihanetleri farklı nedenlerden başlamıştır. Her iki odak figür de kendi inandıkları doğrultusunda hayatlarına yön vermişlerdir. Aynı şekilde; ihanete uğrayan odak figürler, Azra ve Aleksey Aleksandroviç’in ihanete uğramalarıyla değişen hayatları da farklı yönde şekillenir. Büyük bir çöküntüye uğrayan Azra’nın aksine Aleksey

Aleksandroviç karısının ihanetine karşı oldukça tepkisiz ve umursamaz kalır. Ancak; her iki yapıtta da farklı açılardan işlenen ihanet olgusunun bir noktada birleştiğini görürüz. Bu nokta, ihanet eden odak figürlerin sonrasında ödemek zorunda kaldıkları bedeldir. Hem Ferda hem de Anna ihanetlerinin bedelini, karşı koyamadıkları iç çatışmalarla öderler. Bu iç çatışmalar, odak figürlerin intiharlarını hazırlayan en büyük etmendir.

KAYNAKÇA

ARAL, İnci; Sadakat, İstanbul: Turkuvaz Kitapçılık Yayıncılık A.Ş., Şubat 2010

TOLSTOY, Lev; Anna Karenina, İstanbul: ALFA Basım Yayım Dağıtım, Temmuz
2002 □

TROYAT, Henri; Lev Tolstoy, İstanbul: İletişim Yayınları, 2010